

Marc Platel, *Communautaire geschiedenis van België van 1830 tot vandaag*, Leuven, Davidsfonds, 256 pp., ISBN 90-5826-278-2.

Het boek bestaat uit twee delen. Deel 1 gaat in op de geschiedenis van 1830 tot 1970, aan de hand van drie breuklijnen die er in feite vier bleken te zijn. (pp. 25-147) Deel 2 omvat onder de titel *Hoe ingewikkeld werd dit land* de evolutie van het unitaire naar het andere België via vijf staatshervormingen, toegelicht met een aantal 'tekeningen' (pp. 149-234) en aangevuld met een verklarende woordenlijst. Als journalist en later als directeur van de studiedienst van de Volksunie was Platel een directe getuige bij die ombouw tot een federale staat en het was ook een deel van zijn leven. Het motiveerde hem tot het schrijven van dit boek.

Het boek heeft zijn verdiensten. Het is goed en helder geschreven, met een aantal rake observaties, soms wat ongewone invalshoeken en een aantal vondsten, zoals *De Brusselse tongkus* als titel voor het vierde hoofdstuk. Dat beeld werd ontleend aan het weekblad *Pan*, zij het zonder vermelding van datum, en moest de schrik weergeven van de Vlamingen voor het perverse Franstalige Brussel. (p. 125) Op die manier past het in de historische en ideologische tegenstelling tussen stad en platteland. Het gaat trouwens om een actueel verklaringsmodel. Vandaag wordt het, ook door Vlaamse Brusselaars, aangewend om de ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot 'Brusselse Gemeenschap', 'als afwijkend' en met een eigen waardestelsel, te helpen legitimeren.

Toch kan men op het boek heel wat aanmerken. Vooreerst op de keuze van de vier breuklijnen en hoe die in het verhaal worden aangewend: Vlaams en Frans, 'de katholieken' en 'de anderen', de sociaal-economische tegenstelling tussen Vlaanderen en Wallonië, Brussel. Dat wordt gevat in een nogal finalistisch discours. De verantwoording om de traditionele breuklijn tussen Kapitaal en Arbeid niet te erkennen (p. 105), is zwak te noemen. Daardoor gaat de auteur voorbij aan de impact van de arbeidersbeweging op het communautaire, zowel in zijn socialistische als in zijn christen-democratische vorm. Die invloed was nochtans groot: een akkoord binnen beide ging vooraf aan de ingrijpende taalwetgeving van de jaren 1930, terwijl zij als nationaal georganiseerde zuilnetwerken (vakbonden, ziekenfondsen...) later remmend zouden werken ten aanzien van federalistische tendensen. Daarnaast wijdt de auteur een heel hoofdstuk aan de levensbeschouwelijke breuklijn en de verschillende schoolstrijden, zonder dat de betekenis ervan voor het onderwerp wordt geïntegreerd of de impact ervan op de Vlaamse beweging en dus op het communautaire wordt gevolgd. Meer dan eens geeft Platel trouwens de indruk dat hij nogal eens keuzes maakte vanuit zijn materiaal, eerder dan vanuit onderzoeksvragen. Dat speelt hem ook wat parten bij het tweede deel. Het geeft een treffend inzicht in de betekenis en de essentie van elke staats-hervorming. Maar het is verrassend hoe bij de vorming van de paars-groene regering in 1999 de geheime afspraak over het premierschap tussen Michel en

Verhofstadt niet wordt vermeld: Michel zou eerste minister worden als er meteen een ingrijpende staatshervorming kwam, Verhofstadt in het andere geval.¹ Het helpt om de verdere ontwikkelingen te begrijpen. Los van de structurele bedenkingen, bevat het boek inhoudelijk ook een aantal onnauwkeurigheden en fouten. Opvallend in de korte oriënterende bibliografie is het ontbreken van een verwijzing naar de *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging* en naar de jaaroverzichten van *Res Publica*. Kortom, van Marc Platel had men meer mogen verwachten en de allusie op de 'Actueel'-benadering is ditmaal niet overtuigend.

[HARRY VAN VELTHOVEN]

1. B. VANPETEGHEM, *Paars met groen. De vorming van Verhofstadt I*, Tielt, 2001, p. 132.